

TEMEL SÜRÜ SAĞLIĞI YÖNETİMİ

acikogretim.biz

LBV201U

KISA ÖZET

1. ÜNİTE Çiftlik Hayvanları Yetiştiriciliğinde Temel Sürü Sağlığı Prensipleri

SÜRÜ SAĞLIĞI YÖNETİMİNİN AMACI

Hayvansal gıda üretimi yapılan işletmelerde sürü sağlığı ve yönetiminin temel amacı, müteşebbislere hayvan sağlığı ve hayvansal üretimin devamını ve etkin rekabeti sağlayabilecek ekonomik getirinin sağlanmasıdır. Her zamanki hedef, bir yandan sahip olduğu yüksek etkinliği yeni tekniklerle devam ettirirken, diğer yandan kontrollü ve yönetilebilir bir hayvan sağlığı ve üretimdir. Sağlık ve üretim yönetimi açısından yapılan uygulamaların başarılı sayılabilmeleri için, bu uygulamaların sağlam ekonomik temellere dayandıklarını kanıtlamaları gerekir.

Sürü Sağlığı Programlarında Teknisyenlerin Rolü

Çiftlik hayvanları yetiştiriciliğinde teknisyenler boynuz köreltme, kastrasyon ve tırnak kesimi gibi pek çok rutin uygulamayı yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olmalıdır. Çünkü rutindeki uygulamalar aslında genel yetiştiricilik pratiği içinde yer alsa da sürü sağlığı uygulamaları için vazgeçilmezdir.

SAĞLIK VE ÜRETİM İLİŞKİSİ

Süt İneği İşletmelerinde Sağlık ve Üretim İlişkisi

Sağlık ve üretim birbiri ile oldukça sıkı ilişkiye sahip unsurlardır. Çünkü hayvansal üretimin maksimize edilebilmesi için sağlık vazgeçilmezdir. Ayrıca sağlık, besleme, genetik yapı, bakım ve besleme gibi pek çok faktörlerle de yakından bağlantılıdır. Sürü sağlığı programlarının temelinde, hastalıkların kontrol altında tutulması ve önlenmesi için uygun mücadele programlarının uygun zamanda tatbik edilmesi yer alır.

Laktasyon: Hayvanların süt verdikleri dönem.

Kuru dönem: Süt veren hayvanların, doğumla başladıkları süt verimlerinin, gebeliklerinin son döneminde (bir sonraki doğuma kadar süren, değişik uzunlukta) kesildiği süreç.

Koyun - Keçi İşletmelerinde Sürü Sağlığı Programları

- **Basit Kontrol Programları:** Bu tür programlar yıllardır Veteriner Hekimler tarafından önerilmektedir ve Brucella enfeksiyonu, footrot ya da iç parazit problemlerinin eradikasyonu ya da kontrol altına alınmasını amaçlar. Veteriner Hekimler genellikle düzenli olarak değil sadece belirli dönemlerde (sıfat sezonu öncesi, doğum sezonu v.b.) ya da sadece çağrıldıklarında işletmelere giderler ve bu tür programlarda fazla kayıt tutulması da gerekmez.

- **Üretimi Sınırlandıran Hastalıkların Teşhis ve Tedavisini İçeren Programlar:** Düşük üreme etkinliği, düşük ikizlik oranı, yüksek yavru ve anne ölümleri ve iç parazitler üretimi sınırlandıran unsurlardır ve mücadele için sistematik bir plan gerektirir. Bu tür sorunlar tek bir çiftlik ziyareti ile çözülemezler.

- **Gerçek Sürü Sağlığı Programları:** Daha önceki iki programın kombinasyonundan elde edilen sürü sağlığı programlarıdır. Genellikle büyük çaplı damızlık işletmelerinde uygulanan programlardır. Önceki programlara göre daha yüksek bir bütçe gerektirir.

Sürü Sağlığında Genetik Seleksiyonun Önemi

Enfeksiyöz hastalıklarla mücadelenin zorluğu bazı metotların geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle hastalıklara karşı doğal direncin artırılabilmesi için seçkin yetiştirme programlarına ilgi giderek artmaktadır. *Hastalıklara Doğal Direnç* ifadesi, hayvanların önceden aşı ya da ilaç gibi tedbir amaçlı herhangi bir uygulama yapılmadan hastalıklara karşı kalıtsal miraslarından kaynaklanan bir dirence sahip olmalarıdır.

Sürü sağlığı yönünden bir süredir üzerinde çalışılan diğer bir önemli hastalıkta mastitistir ve bu hastalığa dirençli bireylerin belirlenebilmesinde henüz çok az ilerleme sağlanabilmiştir. Ancak genetik olarak hastalıklara dirence ilişkin bazı kanıtlar bulunmuş durumdadır, hastalıklara direncin **kalıtım derecesinin** düşük olmasına rağmen, genetik varyasyonun yüksek olması bazı yetiştirme metotları kullanılarak bu konuda ilerleme sağlanabileceğini düşündürmektedir.

HASTALIKLARIN VERİMLER ÜZERİNE ETKİSİ

Çeşitli hastalıkların verimler yönünden meydana getirdiği kayıplar, sürü sağlığında üzerinde durulması gereken en önemli faktördür. Hayvanların bireysel verimlerinde beslenme, metabolizma ve fizyolojik temelli azalmalara sebep olan hastalıklar tüm sürünün verimliliğini de düşürür. Yani, başlangıçta verimler bireysel düzeyde olsa da nihai etkiler sürü bazında görülür ve verimlerdeki düşme hastalığın etkilerinin tüm sürüyü etkilemesi halinde ancak görülebilir hale gelir.

Hastalıkların Maliyetleri

Hayvan hastalıklarının maliyetleri çeşitli şekillerde ortaya çıkar. İlaç, tedavi, işçilik, ekip man 3 ve diğer ücretler gibi harcamalar doğrudan ölçülebilen direkt maliyetlerdir. Bunlar, doğrudan işletmenin kasasından çıkar ve hesaplanması da son derece kolaydır, ancak hastalıkların toplam maliyeti içerisinde daha küçük bölümü temsil eder. Diğer maliyetler ise üretim kayıplarından oluşur ki bunların hesaplanması daha karmaşık ve zordur.

Sürü Sağlığı Yönetim Programları

Sürü sağlığı programları yaklaşık son 25 yıldır giderek artan bir hızla kabul görmekte ve geliştirilmektedir. Sürü sağlığının tüm dünya da genel kabul görmüş amacı, hayvanlara optimum bakım ve refah koşulları sağlayarak, hastalıklar ve yönetime bağlı kayıpların önüne geçmektir.

Sağlık ve Üretim Performansının Denetlenmesi

Sağlık ve üretim performansının denetlenmesinin temelini, verilerin kayıt ve ulaşımını kolaylaştıran, analiz edilmesine imkân veren kayıt tutma sistemleri oluşturur. Kayıtlar temel olarak şu şekilde sınıflandırılabilir: • Yazılı (manuel) kayıt sistemleri • Bilgisayarlı kayıt sistemleri • Merkezi kayıt sistemleri

Yazılı (Manuel) Kayıt Sistemleri

Bu kayıt sistemi, her bir hayvan için tutulan ve elle doldurulan bireysel kartlardan oluşur ve özellikle gelişmiş ülkelerde daha çok küçük süt ineği işletmeleri tarafından tercih edilen bir kayıt sistemidir. Bu kartlara, doğum, üreme, sağlık gibi kayıtlar işlenir. Küçük işletmelerde asgari düzeyde verinin kayıt ve değerlendirilmesi için yeterlidir.

Bilgisayarlı Kayıt Sistemleri

Sistem basit bir bilgisayara yüklenen ve bu iş için özel olarak tasarlanmış programlardan oluşur. Bu tür programların bazıları özellikle süt ineği yetiştiriciliğinde süt ve rim kayıtlarının tutulması amacıyla sağım sistemi üreticileri tarafından önerilmekte hatta standart donanım olarak sunulmaktadır. Bazı programlar ise daha detaylı veri tutulabilmesine olanak sağlayan ve damızlık seçimi, seleksiyon indeksi oluşturulması, mali analiz yapabilme gibi bazı ilave özellikleri olan programlardır.

Merkezi Kayıt Sistemleri

Bu tür kayıt sistemleri daha çok gelişmiş ülkelerde ve genellikle devlet eliyle düzenlenen kayıt sistemlerinden oluşur. Örneğin, Amerika Birleşik Devletlerinde DHI adlı ulusal kayıt sisteminin 50 yıldan uzun bir geçmişi vardır. Sistemin temel çıkış noktası, ülkesel ıslah programları oluşturmak, güvenilir, kontrol edilebilir ve kolay ulaşılabilir bir kayıt sistemi kurmaktır.

Sürü Sağlığı Programlarında Başarısızlıkların Nedenleri

Sürü sağlığı programlarının tümünün başarılı olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir. Sürü sağlığı programlarının hedeflediği şekilde sürdürülebilmesi; işletmeciler, Veteriner Hekimler ve diğer personelin programa olan inancının ve konuya ilgilerinin deva mına bağlıdır. Sürü sağlığı programlarının başarısızlık sebeplerinden bazıları şöyle sıralanabilir :

- Veteriner Hekimlerin bilgi ve motivasyonlarının üreticilerin (ya da işletmecilerin) beklentilerini karşılayamaması (ya da tam tersi). Program, Veteriner Hekimlerin ya da üreticilerin beklentilerinin gerçekleşmemesi halinde başarılı olamaz. Sonuçta taraflar (Veteriner Hekimler ya da işletmeciler) beklentilerini karşılayabilecek yeni arayışlar içerisine girerler.

Bu Özeti tamamladık, Çıkarmış Sorularını, Deneme Sorularını a dresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/temel-suru-sagligi-yonetimi-lbv201u?search=LBV201U>